

Kiállítás Hódi Géza oroszországi képeiből

VASÁRNAP DÉLELŐTT a Magyar Szovjet Társaság fennállásának 10. éves évfordulója alkalmából az MSZT székházban ünnepélyes ke-retek között nyílt meg Hódi Géza (1881—1942) szegedi festőművész oroszországi ké-peinek kiállítása.

A kiállítást rendező MSZT szegedi képzőművészeti szakosztályának egyik fontos feladata a helyi képzőművészek oroszországi kapcsolatainak feltárása és ápolása. A szegedi festők közül Hódi Géza és Károlyi Lajos (1877—1929) jártak Oroszországban. Károlyi 1902-ben Tolsztojt, a halhatatlan orosz író látogatni meg otthonában. Tudomásunk van arról, hogy az orosz művészifajka képzésére felkérték Károlyit, ezt azonban nem vállalta és rövid idő múlva hazatért Szegedre. Művészetében eddig nem találunk orosz témájú alkotást, de a gondos kutatás némi hatással nála is számolhat, Hódi és Károlyi mellett meg kell említenünk a szegedi származású Kovács Agostont (1888) is, aki 1919-ben a hadviselt művészek kiállításán orosz hadifogsága alatt festett akvarelleivel keltett feltűnést. Hódi Géza tomszki hadifogolytársa volt s együtt festették a fogolytábor színelőadásainak díszleteit, Károlyival és Kovácsal szemben csak Hódi Géza sikerült egy kiállításnyira való Oroszországban készült alkotást összegyűjteni.

Hódi 1914-ben mint népfelkelő hadapród-örömmester vonult be a szegedi V. honvégelezredhez. Rövid kiképzés után a frontra vitték és a következő év augusztusában Lemberg alatt orosz hadifogságba jutott. A hatalmas tomszki fogolytáborba került. Az emberség bánásmód lehetővé tette számára, hogy festéssel tölthesse idejét. A hadifogolytábor vezetőjének nem kis nehézségbe került, hogy a szegedi művész számára ecseteket és festéket szerezzen. Fáradozását Hódi egy róla készített nagyszerű portréval köszönte meg. Szívélyes viszonya volt hadifogoly társaival, többet közülük lerajzolt, lefestett.

A SZIBÉRIAI HIDEGHEZ nem szokott tiszparti festő a barak fagyos ablakán keresztül figyelt ki a szabadba és az el-elshuhanó szánokat és trojkákat friss vázlatokban örökítette meg. Sok képe mutatja, hogy nagy érdeklődéssel szemlélte az orosz táj jel-

legzetes téli szépségét és a környéken dolgozó parasztok mindennapi munkáját. Kisméretű, de a fogolytábor életét érzékletesen megragadó alkotásait főleg akvarellal festette. Kiállított munkái közül egy tenyérnyi kis képe arról tanúskodik, hogy Hódi Géza 1918. május 1-én együtt örült a környék egyszerű embereivel az első szabad május eljénének.

1918 júniusában a szocializmus eszméivel telve tért haza. Budapest előadását tartott a művészeti dolgozók szakszervezetében az orosz viszonyokról, majd ősszel Szegedre jött pártmunkát végezni. A következő év (1919) márciusában a Kiskunhalas megalakult direktórium tagja lett. A művészeti és közoktatásiügyi teendőket végezte. A Tanácsköztársaság bukása után neki is menekülnie kellett. Megkezdődtek a szomorú emigrációs évek. Öt évet Szabadkán, tizet Bécsben töltött, mindig fenn-

tartva a kapcsolatot kommunista barátaival és a párttal. Húsz évvel ezelőtt, 1935 nyarán gyalog, útlelél nélkül érkezett haza Szegedre. Itthon fasiszta világ volt ekkor. Hódit kommunista múltja miatt mellőzték és családjával együtt szegénységben kellett élnie. Neki — aki mély őszinteséggel vallotta, hogy legélményteljesebb napjai közé tartozik, hogy Tomsziban, orosz barátaival között a Nagy Októberi Szocialista Forradalmat megértte — sajnos nem adta tudni meg, hogy hazája és szülővárosa, Szeged felszabadulásának velünk együtt boldog tanúja legyen. 1942 február 25-én hosszú szenvedés után, alattomos betegsége végzett vele.

JÖVŐRE, 1956-ban városunk hanyatott sorsú festőjének, Hódi Gézának 75. születési évfordulóját Szeged dolgozói a művész emlékéhez méltó nagy emlékkiállítással ünnepelik meg. Szeles Zoltán

Újfajta burgonyatermelési kísérlet a Zombói Állami Kísérleti Tangazdaságban

Néhány hónappal ezelőtt cikkünk közöltünk arról, hogy a Szegedi Mezőgazdaság Kísérleti Intézet és az Egyetem kutatói a burgonya termelésének agrotechnikájával kapcsolatban olyan újfajta termelési módszert fedeztek fel, melynek alkalmazásával azt a burgonyát, amely már az idén termelt, megegyezően ugyanabban az évben el lehet vetni, s kedvező időjárás esetén bőséges termést ad. Ebben az időben ez a módszer csupán még csak elmélet volt. Most azonban már közel áll a teljes gyakorlati megvalósításhoz. Ennek az új burgonyatermelési módszernek a gyakorlati megvalósításán Szalai István és Németh József, a Szegedi Egyetem kutatói dolgoznak igen szép eredményekkel. Felügyeletük alatt a tavaszon mintegy öt hold különböző fajtájú korai burgonyát vetettek a Zombói Kísérleti Tangazdaságban. A tövek a kedvezőtlen időjárás ellenére is jól fejlődtek s már hetekkel ezelőtt kivirágoztak. Az idei újburgonya felszedésére rövidesen sor kerül. A termés egy részét étkezési célokra

használják fel, a másik részét, — melyet vetőmagnak szántak — néhány napig raktárban tartják, egy különleges, de könnyen és olcsón előállítható, ipari melléktermékekből származó vegyszerrel locsolják, mely gyors csírákészkedésre serkenti a vetőmagot. Néhány nap után elvetik ezt a burgonyát s öszig még szépen megnő, jó termést ad. Rendkívül nagy jelentősége van ennek az értékes kísérletnek, melyet előreláthatólag már a közeli években, mint élenjáró burgonyatermelési módszert át is adnak a köztermelésnek. Ezzel szövetkezeinkben és állami gazdaságainkban megoldódik az évente megismétlődő vetőburgonya tárolásával és el-tartásával kapcsolatos nehézség. Egy hold korai burgonya termésével mintegy öt hektáros holdat lehet majd bevetni, vagyis a másodvetési területek növelésével burgonyából állami gazdaságaink és termelőszövetkezeink évente ötszörös termést szürelhetnek. Ezáltal lényegesen olcsóbbá válik hazánkban, s vidékünkön a burgonyatermelés.

A varsói VIT előkészületeiről

JULIUS 31-TŐL augusztus 14-ig tartják meg Varsóban az V. Világifjúsági Találkozót. A VIT előkészületei egyre szélesednek. A Nemzetközi Előkészítő Bizottság 102 országgal tart fenn kapcsolatot. Több mint ötven államban országos előkészítő bizottságok alakultak.

Terveztük halad a hetvenezet személyes varsói VIT-stadion építése. Befejezéshez közeledik a tribünök építése. Sok ezer fiatal teljes önkéntes munkaórákat, szorgalmas parkosítást a stadion környékét.

A VIT előkészületeiről szólva meg kell emlékezni a varsói kultúrpalotáról is, amelyet július 22-én, Lengyelország felszabadulásának ünnepén adnak át rendeltetésének. A stadionban és a kultúrpalotában számos ifjúsági rendezvényre kerül sor.

Nagyszabású munkák folynak a Vízutal-menti kultúr-parkban is. Egyik érdekessége az új, nagy szökőkút lesz. A víz tíz méter magasságig szökken fel, 32 különböző színű reflektor világítja meg. Közülük még négy kisebb szökőkútát állítanak fel.

A VIT-tel kapcsolatos lengyelországi irodalmi pályázatra 112 fiatal szerzőtől érkeztek pályaművek. A bíráló bizottságnak komoly gondot okoz, hogy a sok értékes pályamű közül kiválassza a leg-
jobbakat.

A NAGY NEMZETKÖZI eseményt szovjet és lengyel filmesek öröklítik meg. A filmek tervezett címei: „Ök hozzák a tavaszt”, és a „A Föld dalai”. Az első film a varsói VIT eseményeit szemlélíti. Célja, kifejezésre juttatni azt a barátságot, amely egymáshoz fűzi a világ fiataljait. A második film a különböző országok fiatal művészi tehetségeinek sereg-szemléje lesz. Bemutatja a különböző VIT-pályázatok győzteseit is. A filmek munkája lényegében már meg is kezdődött. Több jelenetben megörökítik, hogyan készül világszerte az ifjúság az ötödik VIT-re.

Lengyelországot egyébként egy 2500 személyes delegáció képviseli majd. Az ország különböző részeiből négy tucatban 140 000 fiatal érkezik a találkozóra. Azok részesülnek ebben a megtiszteltetésben, akik munkában, tanulásban és sportban élenjárnak.

A VIT egyben hatalmas nemzetközi sportesemény is lesz. A VIT sportversenyein több mint hatvan ország sportolói 23 sportágban mérkőzhetnek egymással. Körülbelül ötezer sportoló küzd majd a győzelem pálmájáért, közöttük számos élvonalbeli versenyző.

A LENGYEL FIATALOK a VIT-tiszteletére tett válla-

lásaikat összekapcsolják a felszabadulási évforduló megünneplésére folyó munkaver-sennyel. A varsói személyautógyár ifjúmunkásai például több autót készítettek el terven felül. A fiatal mozdonyvezetők megtakarított szénrel akarják a VIT-re induló szerelvényeket vontatni. A munkásfiatalok például magával ragadja a falusiakat is. A varsói vajdaságban hetvenezet, a stalinográfi vajdaságban pedig 130 000 parasztfiatal kapcsolódott a VIT verseny során a különböző talaj- és útjavítási munkálatokba.

A VIT-en ünneplik majd a DIVSZ megalakulásának tizedik évfordulóját. A Hirosimát ért atombombázás tizedik évfordulójának napján a VIT-résztevők a japán fiatalokkal, valamint kiváló békeharcosokkal találkoznak. Ezt a napot „Soha többé atombombát” jelszó jegyében tartják meg.

Nemes vetélkedés folyik Svédország és Ausztria fiataljai között azért, hogy minél több aláírt gyűjtsenek a bécsi felhívásra. Eddy Ahfeld, 14 éves svéd diák több mint 1200 békealáírást gyűjtött, s ezzel az első helyre került ebben a lelkes versenyben. Ő is ott lesz a találkozón.

A SZOLIDARITÁS nagy-szerű példáját mutatják az ausztráliei fiatalok. Munka-

Közel két év munkáját méri fel a Magyar Írók Szövetsége szegedi csoportja mai közgyűlésén. A beszámoló — melyet Nagy Sándor Sztálin- és Kossuth-díjas író tart — összegezi a szegedi és a tiszatáji írók által elért eredményeket és elemzi azokat a hibákat, melyek az elmúlt időben hátráltatták az irodalmi élet egyen-
letesebb fejlődését.

Az elmúlt évek során minden feltétel adva volt ahhoz, hogy városunkban és a szomszédos megyékben fellendüljön az irodalmi élet. Íróink élhettek a párt és a kormányzat által biztosított jogokkal, élhettek írói alkotásabadságukkal. A kormányzat jelentékeny eszközöket biztosított ahhoz, hogy az írócsoport anyagi szempontból is kedvező körülmények között működhesse. Megteremtődött a szervezett klub-élet lehetősége is, hogy az írók egymáshoz köti kapcsolata — mely a művelői kapcsolatok problémák közös megvitatását teszi lehetővé — elmélyüljön. A Tiszatáji rendszeres megjelenésén keresztül pedig — amely most már kéthavonként átlag 2000 példányszámban kerül kiadásra — megnövekedett annak a lehetősége, hogy a szegedi és a tiszatáji írók művei szélesebb körben jussanak el az olvasókhoz. Létrejött továbbá az írócsoporton belül a jól felkészült érdeklődő lektorátus is, mely az irodalmi művek elbírálásán túl az írók nevelésének, munkájuk állandó eszméleti, politikai segítségének a bázisát kell, hogy jelentse. Végül pedig épp a legutóbbi időben kapott a csoport önálló könyvkiadási jogot, amelynek birtokában íróink alkotó munkájuk még nagyobb megbecsülést, még szélesebb nyilvánosságot szerezhet. Az Írószövetség központja eddig is mindent megtett azért, hogy az írók anyagi ellátottsága, szervezeti élete és a vidéken élő íróknak a fővárosi irodalmi életbe való bekapcsolása megnyugtató módon valósuljon meg.

A szegedi Írócsoport az elmúlt két évben igyekezett kiérdemelni a párt és a kormány támogatását és megfélemlíteni az előlegezett bizalomnak. Helyi íróink zöme arra törekedett, hogy alkotó munkájában népünk ügyét a szocialista-realista irodalom igényé-
vel szolgálja. Ha fel-lapozzuk a Tiszatáji legutóbbi évfolyamait, elmondhatjuk íróinkról: ha több-kevesebb sikerrel is, de felismerték, hogy a szocializmus építése, a dolgozó nép anyagi és kulturális színvonalának felemelése, a fejlődő élet, s a valóság ellenmondásainak bátor és előremu-

lató ábrázolása a mi íróink egyedül járható útja és kötelessége. Szép számmal születtek irodalmi alkotások, versek, elbeszélések, színművek, sőt regények is, melyekben mai életünk élénk színeivel elevenedik meg. Mindez persze nem jelenti azt, hogy mindent megtettünk jelen életünk teljességének ábrázolásáért. De vitathatatlan, hogy ilyen törekvések kimutathatók az Írócsoport tagjainak munkájában, a Tiszatáji és egyéb folyóirataink hasábjain. A könyvkiadás megindulása véget vetett a túlzott központosságból származó hátrányos helyzetnek, melyet jogilag sérelmeztek a vidéken élő írók. E megváltozott, előnyös helyzet biztatást nyújt a szegedi és a tiszatáji íróknak önálló művek megírásához, hiszen eszmélet és művészi színvonalas alkotásaik a fővárosi írókkal egyenlő erkölcsi és anyagi feltételek között jelenhetnek meg. A Tiszatáji Magvető jövő évi kiadói terve eddig alig remélt mértékben népszerűsítheti majd a dolgozó tömegek előtt közel 20 önálló irodalmi mű kiadásával a szegedi, tiszatáji írók munkáit.

Az elért jelentős eredmények mellett — melyek kétségtelenül teszik az Írócsoport működésének fontos szerepét a városi és Délmagyarország kulturális életében — számos olyan jelenségéről is szólnunk kell, amely gátolja a jobb munkára való törekvés sikerét. Mivel az Írócsoport nem épített ki megfelelő kapcsolatot a tömegekkel, működése időnként elszigeteltté vált, s így nem sikerült a kívánt mértékben az új irodalmi kultúra kialakítása tömegeink körében. Meg kell említenünk azt is, hogy az Írócsoport tömegkapcsolatainak meglazulása hátrányosan befolyásolta folyóiratunknak a szélesebb tömegekre gyakorolt hatását. Az Írószövetség helyi csoportja nem követett el mindent az üzemi élet intenzív megismerésére. Ha nem valószínű megíróink műveiben a megváltozott munkakörülmények megábrázolása, a kialakuló új embertípus ábrázolása társadalmi és magánéletében, munkájában és erőfeszítéseiben, örömeiben és gondjaiban — úgy ez kétségtelenül ennek az elszigetelődésnek is a következménye. A tömegekkel való kapcsolat hiányára vall az irodalmi rendezvények ritkulása is. Bár egy-egy jó sikerült nyílt vita az írócsoport heti összejövetelén gyakran vonzott jelentékeny számú érdeklődőt, ezek a rendezvények mégsem képeztek összefüggő, egységes láncolatot az Írócsoport tömegmozgató, közvélemény alakító tevékenységében. Sőt ezeken a vitákon olyan jelenségekkel is találkozunk, amelyek azt bizonyították, hogy a csoport egyes vezető és kommunista tagjai sem állottak mindig szilárd alapon az irodalom elvi kérdéseit illetően. Ezzel magyarázható az is, hogy az utóbbi időben jelentkező káros, antimarkista nézetekkel és művekkel szemben — gondolunk itt a Tiszatáji megjelent néhány helytelen irányú versre és cikkre — az Írócsoport kollektívja nem tudott egyöntetű határozottsággal fellépni. Így e helytelen nézetek elleni harc nem folytatott kellő ellenőrlő erővel a Tiszatáji hasábjain sem. Az itt felbukkant veszélyes nézetek: a jobboldali elhajlás országos jelenségével

és forrásaival függőttek össze, megjelenésük azonban azt is mutatja, hogy a Tiszatáji szerkesztéséből is hiányzott az elvi szilárdság, s a csoport vezetése — időnkénti belső egyenlenségek miatt — nem is tudott megfelelően fellépni a jelenségekkel szemben. Hogy az egység az Írócsoportban mégis helyreállt, s kialakulhat egy szilárd kommunista kollektíva, az már teljes mértékben a párt- és pártvezetőknek, a párt- és pártvezetőknek köszönhető.

Ennek legjobb biztosítéka a mai közgyűlés előtt megalakuló pártcsoport lesz. A pártcsoport megalakulásában kifejezésre jut a városi pártvezetés fokozott segítségét csoportunk munkájának elv-szerűbb irányításához, íróink alkotó tevékenységének meg-javításához.

A felsorolt eredményeket és hibákat vizsgálva, a párt- és pártvezetők felmerül a kérdés: milyen feladatok előtt állnak a szegedi és tiszatáji írók, s mindenekelőtt az Írószövetség helyi csoportja? Csoportunk vezetésének, a lektorátusnak és a folyóirat szerkesztésének elmélyültebben kell foglalkoznia íróink nevelésével, ezen belül elsősorban eszmélet-politikai képzettségük fejlesztésével. E munkájukat szervesen kell összekapcsolnia a művészi képzést az írók politikai nevelésével. Ezen a téren csoportunk mindenkor vegye igénybe a párt segítségét. Arra kell törekednünk, hogy íróink politikai öntudata, ideológiai felkészültsége minél szilárdabb, minél alaposabb legyen. Csak a marxista-leninista világnézet talajjáról érhető el az, hogy íróink alkotó munkájukban az élet teljességét ábrázolják és megmutassák fejlődő életünk egyszerű eredményeit közben a fejlődést-gátló hibák kiküszöbölésének módjait. Ez biztosítja lesz arra is, hogy elkerüljék a szürke, sematikus vagy öncélú ábrázolást. A magassok eszmélet-politikai képzettség biztosítja azt is, hogy íróink alkotó munkáik középpontjába a nép felemelkedéséért, békéért, s a népek barátságáért folyó harcot és ennek hőseit, a mindennapok dolgozó emberét állítsák. Arra kell nevelni íróinkat, hogy egyre jobban kiteljesedő szabad életünket a gazdaság szemével nézzék, s a lélek mérnökének hivatástudatával és felelősségérzetével mutassák meg; hogy mindig szívesen, bátor eleve-
vességgel irjanak, pártosan az igaz ügy mellett, dolgozó népünk érdekeiért harcolva a párt által kijelölt úton.

A szegedi írók munkáját dolgozó népünk egyre növekvő olvasótömegei kísérik figyelemmel. Ezt az igényt íróink magasszínvonalú szocialista-realista alkotásokkal kell hogy kielégítsék. A szovjet irodalom eleven példája vezesse őket az élet igaz és mély ábrázolásával olyan művek megalkotására, amelyek nemcsak szórakoztatnak, hanem korunk új típusú emberének formálására és nevelésére is hivatottak egyben. A mai közgyűlés ezekről az alapvetően fontos kérdésekről ad számot majd, ezért jelenléte igen nagy a kitűzött célok meghatározásában, s a megvalósítás módjainak tisztázásában egyaránt.

Ertey Péter

Ma lesz az Írószövetség közgyűlése

Az Írószövetség szegedi csoportja ma este 7 órakor tartja nyilvános közgyűlését a MSZT székházban (Horváth Mihály utca 3). A közgyűlésen Nagy Sándor Sztálin- és Kossuth-díjas író referátuma alapján az elmúlt két év alatt végzett munkát vitatják meg. A vita után az írócsoport tagjainak kiosztják a tagsági igazolványokat, majd megválasztják az új vezetőséget.

— A SZEGEDI volt „Klauszál Gábor” reálgymnázium 1935-ben érettségizett növendékeinek húszéves érettségi találkozójára a szegedi irodalmi életünk élénk színeivel elevenedik meg. Mindez persze nem jelenti azt, hogy mindent megtettünk jelen életünk teljességének ábrázolásáért. De vitathatatlan, hogy ilyen törekvések kimutathatók az Írócsoport tagjainak munkájában, a Tiszatáji és egyéb folyóirataink hasábjain. A könyvkiadás megindulása véget vetett a túlzott központosságból származó hátrányos helyzetnek, melyet jogilag sérelmeztek a vidéken élő írók. E megváltozott, előnyös helyzet biztatást nyújt a szegedi és a tiszatáji íróknak önálló művek megírásához, hiszen eszmélet és művészi színvonalas alkotásaik a fővárosi írókkal egyenlő erkölcsi és anyagi feltételek között jelenhetnek meg. A Tiszatáji Magvető jövő évi kiadói terve eddig alig remélt mértékben népszerűsítheti majd a dolgozó tömegek előtt közel 20 önálló irodalmi mű kiadásával a szegedi, tiszatáji írók munkáit.

— A szegedi Nemzeti Színház szabadteri színpadán július 1-én, pénteken Bizet: Carmen című operája kerül bemutatásra. Svéd Sándor kétszeres Kossuth-díjas kiváló művész vendég szereplésével. 3-án és 4-én, vasárnap és hétfőn a „János vitéz” mutatják be. Jancsik Melis György az Állami Operaház művésze, Iluskát pedig Zentai Anna a Fővárosi Operett Színház művésze játssza.